

3.7. Piemērs ievainojamības faktoriem un riskiem cita veida preču tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas nozarē

Ievainojamības faktori un galvenie sektora riski ir pamats, kas jāņem vērā, izstrādājot savu risku novērtējumu. Attiecībā uz sektoru specifiku jāņem vērā šādi VID identificētie sākotnējie sektoru ievainojamības faktori un prezumētie riski.

Cita veida preču tirdzniecības, kā arī starpniecības minētajos darījumos galvenie ievainojamības faktori ir:

- augsts skaidras naudas apgrozījums;
- salīdzinoši augsts klientu nerezidentu īpatsvars;
- nepietiekama izpratne par NILLTPFN pasākumu nozīmību;
- nepietiekamas zināšanas NILLTPFN jomā;
- nespēja identificēt aizdomīgus darījumus un iesniegt ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem;
- praktiski nepastāv darbības uzsākšanas kontrole.

Cita veida preču tirdzniecības, kā arī starpniecības minētajos darījumos galvenie prezumētie riski.

Par galveno citu preču vai pakalpoju tirdzniecības risku var atzīt darījumu strukturēšanu, lai izvairītos no nepieciešamības iesniegt skaidras naudas deklarāciju. Savukārt gadījumos, kad preces vai pakalpojuma vērtība būtiski pārsniedz 10 000 EUR, galveno risku rada darījuma summas samazināšana, piedāvājot summas starpību apmaksāt skaidrā naudā, bet atlikušo starpību, izmantojot bezskaidru naudu. Šādus darījumus kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģiju atzīst visā pasaulē, tādēļ citu preču un pakalpojumu sniedzējiem ir ļoti kritiski jāvērtē katrs gadījums, kad klients vēlas sadalīt maksājumu, samazināt bezskaidrā naudā maksājamo apmēru vai piedāvā citus darījuma strukturēšanas veidus, kuros darījuma apmaksā tiek iesaistītas trešās puses un skaidra nauda.

Novēršanas likuma subjektiem norādītie riski ir jāpielāgo sniegto pakalpojumu/produktu klāstam un specifikai.

Piemērs atsevišķiem subjekta savu un klienta risku klasifikatoriem:

Riska klasifikācijas matrica augstas vērtības preču un pakalpojumu nozarē					
Riska faktors	Mazs	Vidēji mazs	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Līdzekļu izcelsme	Klienta oficiālie ieņēmumi ir atbilstoši iegādātajam īpašumam	Klienta un tā radnieku (ja tie piedalās finansēšanā) oficiālie ienākumi ir atbilstoši iegādātajam īpašumam	Klients ar salīdzinoši nelieliem ienākumiem veic lielu pirmo iemaksu un iegādājas īpašumu, kas neatbilst tā materiālajam stāvoklim	Juridiska persona pērk īpašumu, bet īpašums nav piemērots saimnieciskās darbības veikšanai. Starp pircēju un galvotāju nepastāv skaidra saikne. Galvotājs īsā laika posmā ir uzņēmies vairākas līdzīgas saistības	Personas sociālais stāvoklis vai tā oficiālais finansiālais stāvoklis neliecina par iespēju iegādāties konkrēto īpašumu. Nerezidents no augsta riska trešās valsts sniedz grūti pārbaudāmu informāciju par līdzekļu izcelsmi
Klienta profils kopsakarā ar jurisdikcijas risku	Rezidents, kura biznesa modelis ir labi zināms	Rezidents, par kura biznesa specifiku ir grūti iegūt visu nepieciešamo informāciju	Nerezidents no Eiropas Ekonomiskās zonas ar skaidru un saprotamu biznesa modeli	Nerezidents no jurisdikcijas ārpus EEZ. Rezidents, kurš ir iekļauts riska personu reģistrā vai ir bijis sodīts par mantiska rakstura noziegumiem, vai publiskajā telpā ir informācija par tā saistību ar šādām personām	Nerezidents no augsta riska jurisdikcijām vai augsta riska trešajām valstīm. Rezidents, kurš darbojas augsta riska nozarē (piem. dubultā pielietojuma preču tirdzniecība, ražošana)

Piemērs sava sākotnējā riska novērtējumam skatāms 3.2. sadaļā.